

GS-Voorstel

Besluitnummer
PZH-2026-
893369981
DOS-2025-0002563

Status

Geheim met termijn

**Datum vergadering Gedeputeerde
Staten**

7 juli 2026

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Aansprakelijkstellingen inzake oeverval bij het Valkenburgse Meer

Advies

1. Vast te stellen de brief aan Xella waarin de aansprakelijkstelling in verband met de oeverval bij het Valkenburgse Meer op 1 april 2025 wordt voorzien van een nadere onderbouwing conform bijgevoegde vervolg aansprakelijkstellingsbrief.
2. Vast te stellen de brief aan Boskalis waarin zij aansprakelijk wordt gesteld in verband met de oeverval bij het Valkenburgse Meer op 1 april 2025 conform bijgevoegde aansprakelijkstellingsbrief.
3. Geheimhouding op te leggen ten aanzien van dit GS-voorstel en de bijlage 'Brief Vervolg aansprakelijkstelling Xella inzake oeverval Valkenburgse Meer', de bijlage 'Brief aansprakelijkstelling Boskalis inzake oeverval Valkenburgse Meer', de bijlage 'Machtiging directeur Domein Uitvoering door de Commissaris van de Koning' op grond van artikel 84 van de Provinciewet jo. artikel 5.1, lid 2, sub i van de Wet open overheid.
4. De geheimhouding zoals genoemd onder adviespunt 2 op grond van artikel 86, derde lid, van de Provinciewet op te heffen zodra de brieven waarmee Xella en Boskalis door de provincie aansprakelijk wordt gesteld, Xella en Boskalis hebben bereikt.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting van de aansprakelijkstellingen inzake oeverval bij het Valkenburgse Meer.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- GEHEIM Brief vervolg aansprakelijkstelling Xella inzake oeverval Valkenburgse Meer
- GEHEIM Brief aansprakelijkstelling Boskalis inzake oeverval Valkenburgse Meer
- GEHEIM Machtiging directeur Domein Uitvoering door de Commissaris van de Koning

Toelichting voor het College

Op 1 april 2025 heeft een oeverval plaatsgevonden aan de zuidwestzijde van het Valkenburgse Meer. Op 20 januari 2026 heeft de provincie zandwinningsbedrijf Xella Nederland B.V. (verder: Xella) aansprakelijk gesteld voor schade en kosten in verband met de oeverval van 1 april 2025 aan het Valkenburgse Meer (PZH-2026-885363301). Bij brief van d.d. 10 februari 2026 heeft Xella de aansprakelijkheid van de hand gewezen. Xella heeft zich hierbij onder andere gebaseerd op het rapport van Fugro d.d. 20 mei 2025 en op die basis geconcludeerd dat bij de zandwinning volledig is voldaan aan de vergunningsvoorschriften en aan de toepasselijke winningsmethoden- en normen.

De Omgevingsdienst West-Holland (verder: ODWH) heeft Haskoning als onafhankelijke partij gevraagd onderzoek te doen naar de oeverval (d.d. 27-02-2026). Hieruit blijkt dat er een hoge mate van waarschijnlijkheid is dat de oeverval is ontstaan door het niet naleven van meerdere

vergunningvoorschriften. GS heeft PS hierover geïnformeerd op 17 maart 2026 (PZH-2026-888061474).

Met het onderzoek en rapport van Haskoning naar de oeverval is dit een aanvullende juridische grondslag om de bij de zandwinning betrokken bedrijven aan te spreken op schade en kosten; namelijk aansprakelijkheid op basis van onrechtmatige daad naast de eerder gestelde wanprestatie.

De aansprakelijkstelling jegens het zandwinningsbedrijf Xella wordt derhalve uitgebreid. Daarnaast is het voorstel om het door Xella ingeschakelde bedrijf (Boskalis) aansprakelijk te stellen middels bijgevoegde brief. Met de aansprakelijkstelling kan in juridische zin niet te lang worden gewacht omdat er een zogenaamde klachtplicht geldt. Voorts wordt de tot nu toe geleden schade van de provincie geconcretiseerd en onderbouwd en ten slotte worden de juridische vorderingen 'gestuit'. Dit betekent dat een verjaringstermijn wordt onderbroken waardoor die opnieuw begint te lopen.

Door nu de bij de zandwinning betrokken bedrijven aan te spreken op schade en kosten, wil niet betekenen dat de provincie deze schade ook daadwerkelijk in een gerechtelijke procedure zal gaan vorderen. Dit zal onder andere afhankelijk zijn van het verloop van de gesprekken tussen Xella en de provincie.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 1 - Samen werken aan Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Onderbouwing schadevordering

Voor wat betreft de schade die de provincie lijdt is het van belang om de schade inzichtelijk te maken in het kader van de aansprakelijkstellingen aan het adres van Xella en Boskalis. Schadevergoeding kan namelijk pas worden gevorderd, wanneer de schade die de provincie lijdt kenbaar en concreet wordt gemaakt en wordt voorzien van een onderbouwing.

Tot en met 1 juni 2026 begroot de provincie haar directe (en indirecte) geleden schade ten gevolge van de oeverval op een bedrag ter hoogte van ongeveer €1.250.000,- en deze schade loopt nog steeds verder op. De schade bestaat tot op heden onder meer – doch niet uitsluitend – uit de volgende schadeposten:

- Veiligstellen gebied (o.a. afzettingen, omleidingen, hekwerken, verwijderen smalspoor)
- Onderzoeken en rapportages (o.a. onderzoek naar veiligheid oevers, sonarbeelden)
- Juridische advisering
- Nadeelcompensatie ondernemers
- Inzet personeel vanaf moment oeverval op 1 april 2025

Juridisch kader

Constatering ODWH

De Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) heeft na nader onderzoek door Haskoning vastgesteld dat er bij de zandwinning d.d. 1 april 2025 meerdere vergunningsvoorschriften van de ontgrondingenvergunning d.d. 20 april 2007 zijn overtreden c.q. niet zijn nageleefd. Hiertoe heeft zij op 2 maart 2026 een constateringsbrief gestuurd aan Xella en daarbij het rapport van Haskoning d.d. 27 februari 2026 gevoegd. Daaruit blijkt dat een deel van de overtreden vergunningsvoorschriften (voorschriften 6.2, 6.3, 6.4 en 6.7) als doel hebben een oeverval te voorkomen. Volgens Haskoning is er een hoge mate van waarschijnlijkheid dat de oeverval is veroorzaakt door het niet naleven van de vergunningvoorschriften en door een onvoldoende zorgvuldige werkwijze tijdens de zandwinning. Deze werkwijze heeft volgens Haskoning geleid tot een niet-acceptabel verhoogd risico op taludinstabiliteit, met de oeverval als gevolg.

Nadere onderbouwing aansprakelijkstelling Xella op basis van onrechtmatige daad

Xella is, mede als opdrachtgever van Boskalis, volgens de provincie aansprakelijk voor schade en

kosten in verband met de oeverval op basis van de overeenkomsten uit 1991 en 2000 en op grond van de ontgrondingenvergunning die aan Xella is verleend in 2007.

Op basis van het rapport van Haskoning kan Xella nu ook worden aangesproken op het niet naleven van de vergunningsvoorschriften. Xella heeft zich hiertoe immers verbonden. Dat zij Boskalis heeft ingehuurd om dit voor haar uit te voeren, doet hier niets aan af. Xella dient haar contractuele afspraken en de vergunningsvoorschriften na te komen. Xella is hierop ook al aangesproken.

Daarnaast kan Xella nu ook op onrechtmatige daad worden aangesproken, nu haar opdrachtnemer (Boskalis) zand heeft gewonnen, waarbij in strijd met de vergunningsvoorwaarden is gehandeld en dus in strijd met een wettelijke plicht (handelen conform vergunning). Dit levert op grond van artikel 6:171 BW juncto artikel 6:162 BW een onrechtmatige daad op waarvoor Xella kan worden aangesproken. Ter toelichting: artikel 6:171 BW behelst de aansprakelijkheid voor niet-ondergeschikten die in opdracht werkzaamheden verrichten.

Het is verstandig en noodzakelijk dat de provincie de aansprakelijkstelling van Xella voor de schade en kosten van de provincie in verband met de oeverval nader onderbouwt op basis van een onrechtmatige daad.

Xella heeft namelijk de eerdere aansprakelijkstelling van de hand gewezen. De provincie blijft volharden in het standpunt dat Xella wel degelijk aansprakelijk is en daarom adviseren wij de eerdere aansprakelijkstelling nader te onderbouwen middels bijgevoegde brief. Hiermee kan niet te lang worden gewacht omdat daarmee de provincie mogelijk haar aanspraak op Xella verspeelt. Ten slotte wordt ter behoud van de schadevergoedingsvordering van de provincie, de verjaringstermijn op grond van artikel 3:317, lid 1 BW gestuit.

Aansprakelijkstelling Boskalis

Omdat de provincie primair Xella aanspreekt, zal die op haar beurt waarschijnlijk Boskalis aanspreken. Het is echter niet aan te bevelen om aansprakelijkstelling van Boskalis achterwege te laten. Het risico bestaat dat namelijk dat wanneer Xella geen verhaal biedt ofwel de aansprakelijkheid van Xella niet zou komen vast te staan, het dan lastig zal zijn Boskalis nog in het verhaal te betrekken. De provincie kan dan alsnog worden tegengeworpen dat zij 'te laat' heeft geklaagd (de klachtplicht die op grond van artikel 6:89 Burgerlijk Wetboek bestaat) en de provincie aldus haar rechten heeft verspeeld.

Mocht Xella onverhoopt geen verhaal bieden ofwel wanneer de provincie er niet uitkomt met Xella over de vergoeding van de schade, dan kan de provincie haar schade ook verhalen bij Boskalis.

Voor hoofdelijke aansprakelijkheid geldt overigens dat indien de een betaalt, de ander ook is gekweten. Andersom geldt dat wanneer de een geen verhaal biedt, de volledige schade op de andere partij kan worden verhaald. Deze partijen kunnen wel weer onderling regres op elkaar nemen. Daarbij is de provincie dan geen partij.

Boskalis is op grond van artikel 6:162 BW aansprakelijk voor de schade en kosten die de provincie direct en indirect lijdt en maakt en zal lijden en zal maken ten gevolge van de zandwinning uitgevoerd door Boskalis. Het is namelijk Boskalis die feitelijk de vergunningsvoorschriften heeft overtreden die dienen ter voorkoming van een oeverval. Deze oeverval heeft daadwerkelijk plaatsgevonden op 1 april 2025 tijdens werkzaamheden van Boskalis. De provincie stelt zich derhalve op het standpunt dat het causale verband tussen oeverval en de vergunning overtreding kan worden aangenomen en aldus Boskalis aansprakelijk is voor de schade van de provincie. Dat Boskalis heeft gehandeld in opdracht van Xella maakt dit niet anders.

Ter behoud van alle (vorderings)rechten is het van belang om naast Xella ook Boskalis aansprakelijk te stellen op grond van onrechtmatige daad, zodat deze mogelijkheid voor de provincie – indien nodig – benut kan worden. Alhoewel Xella op basis van de contractuele relatie makkelijker aan te spreken is, geldt dat Boskalis door de overtreding van de vergunningsvoorschriften zelfstandig een onrechtmatige daad heeft gepleegd. Xella en Boskalis zijn daarom hoofdelijk aansprakelijk voor de schade die de Provincie lijdt. Dit dient in het kader van artikel 6:89 BW, de zogenaamde klachtplicht, zo spoedig mogelijk – nadat bekend is geworden met de aansprakelijkheid en de schade – plaats te vinden.

Als de provincie daar te lang mee wacht, dan kan dat tot gevolg hebben dat de provincie haar aanspraak op Boskalis verspeelt. Dat is nu nog niet aan de orde, maar het schaadt de juridische positie van de provincie als zij te lang wacht met het aansprakelijk stellen van Boskalis.

Het voorstel is dat de provincie Boskalis aansprakelijk stelt door middel van de bijgevoegde brief. Ten slotte wordt ter behoud van de schadevergoedingsvordering van de provincie, de verjaringstermijn op grond van artikel 3:317, lid 1 BW gestuit.

Machtiging

Voordat deze brief wordt verstuurd, wordt deze nadere onderbouwing van de aansprakelijkstelling door de provincie bij Xella en Boskalis aangekondigd. Omdat de provincie als rechtspersoon Xella en Boskalis aansprakelijk stelt, is de Commissaris van de Koning op grond van artikel 176 van de Provinciewet bevoegd de provincie als rechtspersoon te vertegenwoordigen en de vervolgaansprakelijkstelling te ondertekenen. Vanuit deze bevoegdheid zal de Commissaris van de Koning gevraagd worden een volmacht te verlenen aan de directeur Domein Uitvoering om deze (vervolg)aansprakelijkstelling te ondertekenen.

Aan de Commissaris van de Koning wordt voorgesteld deze volmacht tot vertegenwoordiging, om de vervolgaansprakelijkstelling te ondertekenen, te verlenen, omdat de directeur Domein Uitvoering namens de provincie in gesprek is met Xella en vanuit andere provinciale projecten ook contacten onderhoudt met Boskalis. Daarom is het logisch om de aansprakelijkstelling van hem uit te laten gaan en dus niet vanuit de Commissaris van de Koning zelf.

Geheimhouding

Op dit GS-voorstel, de bijlage 'Vervolg aansprakelijkstelling Xella inzake oeverval Valkenburgse Meer', de bijlage 'Brief aansprakelijkstelling Boskalis inzake oeverval Valkenburgse Meer' en de bijlage 'Machtiging directeur domein uitvoering door de Commissaris van de Koning' wordt op grond van artikel 84 van de Provinciewet jo. artikel 5.1, lid 2, sub i van de Wet open overheid geheimhouding opgelegd aan eenieder die hiervan kennis draagt. Als dit GS-voorstel of de bijlagen waarin de aansprakelijkstelling is opgenomen openbaar worden gemaakt voordat met Xella of Boskalis is gesproken, raakt zij waarschijnlijk al op de hoogte van de aansprakelijkstelling voordat met haar is gesproken.

Openbaarmaking van dit GS-voorstel, de bijlage 'Vervolg brief aansprakelijkstelling Xella inzake oeverval Valkenburgse Meer', de bijlage 'Brief aansprakelijkstelling Boskalis inzake oeverval Valkenburgse Meer' en de bijlage 'Machtiging directeur Domein Uitvoering door de Commissaris van de Koning' kan de procespositie en daarmee het goed functioneren van de provincie schaden. Het belang om deze informatie geheim te houden omwille van het goed functioneren van de provincie weegt zwaarder dan het openbaar maken van deze informatie voor een ieder.

De geheimhouding wordt opgeheven nadat de brieven, waarin de (nadere onderbouwing van) de aansprakelijkstelling is opgenomen, Xella en Boskalis bereikt. Naar verwachting zullen deze brieven eind juli 2026 worden verstuurd.

Voorafgaande besluitvorming

- GS hebben op 20 januari 2026 besloten Xella Nederland B.V. aansprakelijk te stellen voor schade en kosten in verband met de oeverval van 1 april 2025 aan het Valkenburgse Meer (PZH-2026-885363301).
- GS hebben PS op 17 maart 2026 geïnformeerd d.m.v. een update brief (PZH-2026-888061474).

Proces

Proces Xella

Eerst informeert de provincie Xella over deze nadere onderbouwing van de aansprakelijkstelling. Vervolgens wordt de nadere onderbouwing van de aansprakelijkstelling verstuurd. Daarna gaan de provincie en Xella daarover met elkaar in gesprek.

Uit openbare bronnen heeft de provincie vernomen dat de Europese Commissie in juni 2026 de verkoop van Xella door het investeringsbedrijf Lone Star Fund aan Holcim heeft goedgekeurd.

De nadere onderbouwing van de aansprakelijkstelling zal aan Xella worden gestuurd. Voor verzending van de brief zal nogmaals een handelsregister-check worden gedaan. Voor het geval Xella een rechtsopvolger blijkt te hebben en het noodzakelijk is deze aan te schrijven, wordt voorshands een machtiging aan GS gevraagd om de brief aan te passen.

Proces Boskalis

Eerst informeert de provincie Boskalis over de aansprakelijkstelling voordat de aansprakelijkstelling per brief wordt verstuurd.

Participatie en rolneming

N.v.t.

Communicatiestrategie

Zolang de brief met nadere onderbouwing van de aansprakelijkstelling Xella en de brief met aansprakelijkstelling Boskalis niet zijn verstuurd, is geheimhouding gewenst. De volgende communicatiestappen worden genomen:

1. Besluitvorming GS (onder geheimhouding) en met machtiging om brief aan te passen indien Xella een rechtsopvolger blijkt te hebben.
2. Informeren Xella en Boskalis over GS-besluit aansprakelijkstelling door directeur Domein Uitvoering.
3. Toezenden GS-brieven aansprakelijkstelling.
4. Na ontvangst brieven: opheffen geheimhouding en openbaarmaking GS-besluit.

